

Се слуша меѓу Хипократовите деца дека некој од нас отворил мало кафуле во елитниот дел на градот, покрај Вардар. Бидејќи колегата спаѓа меѓу познатите доктори, уште се наоѓа и на видна функција, неговото име нека остане непознато од колегијални и естетски причини. Нејсе, една вечер се упатив натаму, во текот на некои редовни ноќни глумарења кои ги имаат лицата од проблематичната возраст. Уште на самиот влез ме дочека многу пријатна и интимна атмосфера, одбрана музика од шеесеттите години, онаа што ми лежи и на која сè уште "паѓам". Неколку интимни масички, поголем "лаунџ" како кај англиските пабови, вкусно избрано светло, колку да се гледа нешто, одбрани фотографии на сидовите, повеќе од пријатен амбиент. Неколку гости, атрактивна девојка зад шанкот. Нема што, направено по сите стандарди и мерила. Нарачувам виски со мраз, прашувам за газдата, велат доаѓа подоцна. Нема зошто да се брзам, ќе почекам. Наскоро се појави мојот драг колега, се изгущавме по лекарски, му честитав за новата работа, му посакав успех, аирлија, докторе!

Приказнава не е ништо ново во нашата држава, па секој ден се отвора по нешто од таканаречената приватна иницијатива или, како што тоа модерно се вели, приватен мал бизнис. Единственото што изнедадува е тоа од каде доктор па газда на кафуле? Навистина во последно време некои од нас покажаа завидна смисла за бизнис па почнаа да купуваат хотели, бањски капацитети, рехабилитациони центри, влегоа како акционери во големи компании, но сепак е чудно зошто еден успешен доктор отвора кафуле, кафеана, пиџерија или сендвичара, нешто што е дијаметрално различно од благородната медицина, од светиот занает пред кого сме се заколнале! Така доаѓаме и до суштината на денешново писание, а тоа е дека успешните доктори, ако веќе сакаат дополнителен приход во услови на ова наше тешко живеење, треба дополнително и да работат, но во својата струка. Доколку им е до заработувачка тогаш многу положно е де-

Нинослав ИВАНОВСКИ

“

Poka`i na del a a ne na zborovi!

”

RES NON VERBA

ИМА ЛИ СЕП

ка таа треба да се оствари таму каде што лекарите се најуспешни, во нивната света професија каде го докажале своето ниво и способност. Зарем тоа нема да биде поздравено и од самите болни, односно од пациентите, кои на крај ќе го почувствуваат ефектот од нивниот дополнителен труд?

Заживувањето на одамна донесениот

Закон за дополнителна дејност за лекарите е само логична последица на една дамнешна нелогичност, која се повторува како лајт мотив низ целиот период од нашето живеење. Но, неповратно е изминат периодот кога романтично бевме еднакви во својата сиромаштија и бескрајно среќни заради тоа. Пазарната економија, бојата на парите, профитот станаа двига-

тели, спиритус мовенс на нашето секојдневно живеење. Полека но сигурно се издвои една богата класа луѓе, инаку збогатени по никакви правила и сосема незаслужено, кои посакаа да платат за своето лекување и кои тоа можеа да го направат без никаков проблем. Тогаш и се обелодени дека најдобрите меѓу нас стануваа сè побарани, едноставно квалитетот, знаењето, вештината станаа препознатливи и сè повеќе болни бараа токму посебни лекари за своите проблеми.

Повеќе години наназад општо е познато дека многу добри квалитетни лекари од јавниот сектор (на пример, клиниките) работат приватно, во определени легални приватни амбуланти или лаборатории каде што всушност се извршува

ОД КАДЕ ДОКТОР ПА ГАЗДА НА КАФУЛЕ? ВО ПОСЛЕДНО ВРЕМЕ НЕКОИ ЛЕКАРИ ПОКАЖАА ЗАВИДНА СМИСЛА ЗА БИЗНИС, ПА ПОЧНАА ДА КУПУВААТ ХОТЕЛИ, БАЊСКИ КАПАЦИТЕТИ, РЕХАБИЛИТАЦИОНИ ЦЕНТРИ, ВЛЕГОА КАКО АКЦИОНЕРИ ВО ГОЛЕМИ КОМПАНИИ. ЧУДНО Е ЗОШТО ЕДЕН УСПЕШЕН ЛЕКАР ОТВОРА КАФУЛЕ, КАФЕАНА, ПИЦЕРИЈА ИЛИ СЕНДВИЧАРА, НЕШТО ШТО Е ДИЈАМЕТРАЛНО РАЗЛИЧНО ОД БЛАГОРОДНАТА МЕДИЦИНА, ОД СВЕТИОТ ЗАНАЕТ ПРЕД КОГО СМЕ СЕ ЗАКОЛНАЛЕ!

и тоа сите ќе го знаат и ќе го препознаат. И навистина, доколку прашате било кој колега, тој веднаш ќе издвои четириесетина лекари од нашата средина од сите специјалности кои отскокнуваат меѓу другите, кои се водечки, европски или светски експерти, чие знаење и вештини се

но и кому тоа може да му бодат очи? Навистина, така сите ќе се судрими со суровата реалност која инаку одамна постои во развиениот свет. Оној кој е богат ќе може легално да плати интервенција надвор од работното време на лекарот, дури и во текот на викендот. Тоа е така,

АК ЗДРАВЈЕТО ЦЕНА?

илегална лекарска практика, но од друга страна сосема логична и природна. Болниот кој има маќа го бара најдобрите или поквалитетниот. Како и во секоја професија така и лекарите се разликуваат меѓу себе по својот квалитет, вештина, знаење, морал, воспитување, чест... Секој од нас различно вложил во својата едукација, далеку од тоа сите да сме исти, се разликуваме според односот кон професијата, според односот кон болните, кон претпоставените, кон студентите, кон општеството. Некои од нас комуницираат со светот со најновите светски достигнувања, вложуваат во себе, минуваат часови пребарувајќи по Интернет, по ме-

докажани и на меѓународен план. Всушност, тие и ги водат клиниките, најчесто толку многу работат што со успех ги покриваат сите оние кои тоа не се, или како што тоа ние љубиме да го кажеме, останатите едноставно се "шлепаат" за нив.

Но, што понатаму! Огромното мнозинство врвните лекари работат во таканаречениот јавен сервис, значи уредно се платени од државата за да ги опслужуваат заболените граѓани според тоа кој од нив е осигуран, дали е покриен со сини картици итн. И што ако сега сите граѓани сакаат да се лекуваат кај најдобрите меѓу нас? Зарем тоа и не е логично, па на крајот на краиштата, се работи за скапо-

колку сурово и да звучи. Денес во светот во приватните болници се лекуваат богатите, додека останатите своето ќе си го добијат во јавниот сектор, кој мора да биде исто така добро организиран за никому ништо да не му недостасува. Оттаму и обврската на Министерството за здравство и на врвните институции од јавниот сектор (клиничките центри, врвните болници) да се опремуваат со најсовремена технологија, медицинскиот кадар сепак да биде селектиран а не како досега кога партиите одлучуваат за приемот на лекарите според препознатливите "критериуми". Ова е единствениот начин граѓаните да се изедначат во своето право да бидат лекувани на најдобар начин и од врвни експерти. Во спротивно, доброто лекување сè повеќе ќе станува привилегија на богатите. Така ќе се раслојува општеството, процес кој веќе е почнат и никој од нас не е виновен за тоа ниту, пак, на било кој начин учествувал во тоа. Во ова општество нееднаквоста веќе е воспоставена далеку пред таа да биде логичен исход на суровиот капитализам и тоа е навистина болно, барем за една генерација луѓе, кои се изнажувале во бесплатното здравство и школство на еден исплукан и испуцен систем.

Правото на дополнителна дејност за лекарите е озаконето. И покрај конфузијата во донесениот Правилник, кој се обидува да ги регулира севкупните односи, по сè изгледа дејноста конечно ќе заживее. Но, право и должност на социјалната држава каква што всушност има намера да биде нашава е да обезбеди максимално квалитетно лекување на сите граѓани. Механизмите и принципите кон кои тоа треба да се направи се познати, но тие имаат своја цена. Тоа некој го нарекува реформи на здравството, инаку збор кој е толку (зло)употребуван што оддамна го изгубил своето значење и веќе никој не му верува. А здравјето, почитувани сограѓани, сепак нема цена!

БОГАТИОТ ЌЕ МОЖЕ ЛЕГАЛНО ДА ПЛАТИ ИНТЕРВЕНЦИЈА НАДВОР ОД РАБОТНОТО ВРЕМЕ НА ЛЕКАРОТ, ДУРИ И ВО ТЕКОТ НА ВИКЕНДОТ. ТОА Е ТАКА, КОЛКУ СУРОВО И ДА ЗВУЧИ. ДЕНЕС ВО ПРИВАТНИТЕ БОЛНИЦИ СЕ ЛЕКУВААТ БОГАТИТЕ, А ОСТАНАТИТЕ ВО ЈАВНИОТ СЕКТОР. ЗНАЧИ, ДОБРОТО ЛЕКУВАЊЕ СÈ ПОВЕЌЕ ЌЕ СТАНУВА ПРИВИЛЕГИЈА НА БОГАТИТЕ.

дицинските учебници, списанијата, редовно ги објавуваат своите искуства на домашен и на меѓународен план, препознатливи се во регионални и во европски рамки, применуваат протоколи и вештини базирани на докази, како што тоа во последно време милува да го каже актуелниот министер за здравство. Патем, нема успешен лекар кој не ги применува и не ги почитува овие принципи затоа што тие се достапни во секое време и се изработени од светски експерти во одделни специјалности. Некои од нас тоа не го прават, што од објективни а што од субјективни причини. Но, кога тогаш квалитетот доаѓа до израз, едноставно не може да се скрие. Секако дека овие лекари ќе ги бараат сите болни не само од регионот туку и пошироко, а некои од нив ќе станат икони во своите институции

ценото здравје, а некогаш и за гол живот. Меѓутоа, најдобрите меѓу нас едноставно тоа и физички не можат да го издржат затоа што треба да работат многу, 10 или 100 пати повеќе од другите колеги кои, за волја на вистината, без оглед на обемот на извршената работа, се сосема исто платени. Поради тоа, логично е дека ќе се направи список на чекање, па ќе се закажуваат прегледи и интервенции на некое одложено време, дури и за следната година. Или, пак, најдобрите меѓу нас ќе го продолжат работното време, но овој пат своите услуги ќе ги наплатуваат затоа што се надвор од работното време и затоа што тоа го бараат болните. Се разбира дека на овој начин и државата ќе ги контролира работите, секој приход ќе биде прописно оданочен, транспарентен, пристапен за секого. Што е тука нелогич-